

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 59g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a unui text din articolul 38⁴ alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la lichidarea băncilor și a articolelor 1242 alin. (1) lit. e) din Codul civil până la republicare și 1769 alin. (1) lit. e) din Codul civil după republicare

(dreptul lichidatorului de a rezilia contractele băncii insolubile)

CHIȘINĂU
12 septembrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Dina Musteața, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 7 martie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 12 septembrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „de a rezilia contractele băncii în conformitate cu legislația” din articolul 38⁴ alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la lichidarea băncilor, precum și a articolelor 1242 alin. (1) lit. e) din Codul civil până la republicare și 1769 alin. (1) lit. e) din Codul civil după republicare, ridicată de dl avocat Alexandru Bot, în interesele dlui Valentin Țurcan, în dosarul nr. 2-4115/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Serghei Dimitriu de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cererea de chemare în judecată formulată de „Banca Socială” SA în proces de lichidare împotriva dlui Valentin Țurcan privind încasarea datoriei.

4. În ședința de judecată din 6 decembrie 2023, dl avocat Alexandru Bot a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „de a rezilia contractele băncii în conformitate cu legislația” din articolul 38⁴ alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la lichidarea băncilor, precum și a articolelor 1242 alin. (1) lit. e) din Codul civil până la republicare și 1769 alin. (1) lit. e) din Codul civil după republicare .

5. Prin Încheierea din 28 februarie 2024, Judecătoria Chișinău a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngredi accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 550 din 21 iulie 1995 cu privire la lichidarea băncilor sunt următoarele:

Articolul 38⁴

Principalele atribuții și drepturi ale lichidatorului

(1) Lichidatorul are atribuții depline și exclusive de a conduce, a gestiona și a controla banca (*în continuare* – gestiunea băncii) și de a lua orice măsuri în vederea lichidării ei eficiente și obținerii sumei maxime din vânzarea activelor, inclusiv dreptul:

- a) de a continua sau a înceta orice operațiune a băncii;
- b) de a lua cu împrumut bani garanțați cu activele ei sau fără garanție;
- c) de a suspenda sau a limita plata obligațiilor prevăzute la lit.g) lin. a 4-a;
- d) de a angaja specialiști, experți sau consultanți profesioniști;
- e) de a administra contul băncii;
- f) de a colecta datoriile față de bancă și de a recupera bunurile acesteia aflate în posesiunea terților, de a intenta acțiuni în instanțele de judecată;
- g) de a executa în numele băncii orice operațiuni, ținând cont de necesitatea obținerii aprobării prealabile a Băncii Naționale pentru efectuarea următoarelor operațiuni:
  - vânzarea sau altă formă de lichidare a oricărui activ al băncii în valoare de peste 1 milion de lei;
  - acordarea de garanții pe baza activelor băncii în favoarea creditorului care acordă băncii un credit nou de peste 500 de mii de lei;
  - reducerea sau anularea oricărei creanțe față de bancă, a cărei validitate este îndoielnică, dacă aceasta depășește 200 de mii de lei;
  - onorarea oricăror creanțe față de bancă (cu excepția creanțelor care decurg din angajamentele asumate de lichidator în exercițiul funcțiunii) înainte de încheierea procedurilor prevăzute la art.389 și 3810, inclusiv achitarea cu deponenții și alți creditori în sumele care, în opinia Băncii Naționale, pot fi folosite în acest scop, dar ținându-se totodată cont de faptul că toți deponenții și alți creditori aflați în situații similare trebuie să fie tratați în mod egal;
- h) de a primi de la organele de conducere, de la salariații băncii și de la orice altă persoană registrele, documentele și informațiile băncii;

i) de a formula obiecții împotriva creanțelor creditorilor înaintate față de bancă, de a negocia obligațiile băncii în vederea novării lor, reducerii, reeșalonării, preluării de către o altă persoană sau remiterii datoriilor, **de a rezilia contractele băncii în conformitate cu legislația.**

(1¹) Imediat după intrarea în gestiunea băncii, lichidatorul ia măsuri privind asigurarea integrității activelor, registrelor, documentelor și a informațiilor băncii, înștiințează subdiviziunile separate ale băncii, băncile corespondente, organul înregistrării de stat, deținătorii de registre publice, Depozitarul central unic al valorilor mobiliare și, după caz, alte persoane cu privire la retragerea licenței, inițierea procesului de lichidare silită a băncii, precum și comunică informațiile despre sine.

(1²) La cererea lichidatorului, organele de drept sunt obligate să-i acorde sprijin în obținerea accesului la încăperi și la alte active ale băncii, în preluarea controlului și asigurarea integrității activelor, registrelor, documentelor și informațiilor băncii.

(2) Lichidatorul are și alte atribuții și drepturi prevăzute de prezentul capitol.

(3) În exercitarea atribuțiilor și drepturilor sale, lichidatorul este responsabil doar față de Banca Națională.

8. Prevederile relevante ale Codului civil, adoptat prin Legea nr. 1107 din 6 iunie 2002, sunt următoarele:

Articolul 1242 Rezilierea contractului

„(1) Creditorul poate rezilia contractul și cere restituirea creditului și a sumelor aferente dacă:

- a) debitorul a devenit insolvabil;
- b) debitorul nu a oferit garanțiile cerute sau a redus fără acordul creditorului garanțiile oferite;
- c) debitorul nu plătește dobânda în termenul stabilit;
- d) debitorul nu a executat obligația de restituire a cel puțin 2 tranșe ale creditului, atunci când contractul prevede restituirea creditului în rate;

e) există alte cazuri prevăzute de lege sau de contract.

(2) Rezilierea contractului suspendă imediat utilizarea creditului, însă creditorul va acorda debitorului un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate și a sumelor aferente.

(3) Debitorul poate, în orice moment, să anunțe rezilierea contractului de credit, ce prevede plata unei dobânzi fluctuante, cu condiția notificării creditorului în termen de 7 zile de la primirea notificării despre modificarea dobânzii.

(4) Debitorul poate rezilia contractul în care s-a convenit asupra unei dobânzi fixe pentru un anumit termen dacă obligația de plată a dobânzii încetează înaintea termenului stabilit pentru restituirea creditului și nu se convine asupra unei alte dobânzi. Termenul de preaviz este de 15 zile.

(5) Rezilierea pentru motivul indicat la alin.(1) lit. d) produce efecte doar atunci când creditorul a acordat debitorului un termen de 15 zile pentru plata sumei restante, iar plata nu a fost făcută.”

[În redactarea Codului civil de până la republicare din 1 martie 2019]

Articolul 1769 Rezoluțiunea contractului de credit

„(1) Creditorul poate rezolvi contractul și cere restituirea creditului și a sumelor aferente dacă:

- a) debitorul a devenit insolvabil;
- b) debitorul nu a oferit garanțiile cerute sau a redus fără acordul creditorului garanțiile oferite;

- c) debitorul nu plătește dobânda în termenul stabilit;
- d) debitorul nu a executat obligația de restituire a cel puțin 2 tranșe ale creditului, atunci când contractul prevede restituirea creditului în rate;

e) există alte cazuri prevăzute de lege sau de contract.

(2) Rezoluțiunea contractului suspendă imediat utilizarea creditului, însă creditorul va acorda debitorului un termen de cel puțin 15 zile pentru restituirea sumelor utilizate și a sumelor aferente.

(3) Debitorul poate, în orice moment, să declare rezoluțiunea contractului de credit, ce prevede plata unei dobânzi fluctuante, cu condiția notificării creditorului în termen de 7 zile de la primirea notificării despre modificarea dobânzii.

(4) Debitorul poate rezolvi contractul în care s-a convenit asupra unei dobânzi fixe pentru un anumit termen dacă obligația de plată a dobânzii încetează înaintea termenului stabilit pentru restituirea creditului și nu se convine asupra unei alte dobânzi. Termenul de preaviz este de 15 zile.

(5) Rezoluțiunea pentru motivul indicat la alin.(1) lit. d) produce efecte doar atunci când creditorul a acordat debitorului un termen de 15 zile pentru plata sumei restante, iar plata nu a fost făcută.”

[În redactarea Codului civil din 1 martie 2019]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției menționează problema calității legislației în domeniul de încetare a contractelor de creditare, în condiția în care creditorul (banca) a devenit insolubil. Autorul notează că debitorul se află în imposibilitatea de a face uz de excepția insolvabilității creditorului său. Retragera licenței lipsește banca de capacitatea de a avea drepturi și obligații caracteristice unei instituții bancare. Astfel, de la data retragerii licenței și inițierii procedurilor de lichidare, banca trebuie să înceteze contractele de depozit, precum și cele de creditare aflate în curs de executare, prin urmare, banca insolubilă nu poate pretinde de la debitorii săi încasarea dobânzilor și penalităților calculate după data retragerii licenței, concluzie rezultată din coroborarea prevederilor articolului 1242 alin. (1) lit. a) din Codul civil și articolului 45 alin. (1) din Legea insolvabilității.

10. De asemenea, autorul consideră că aplicarea normelor contestate ar conduce la discriminarea debitorilor de bună-credință, și anume prin neexercitarea dreptului său de a înceta contractul de credit banca comercială se face culpabilă de încălcarea bunei-credințe. Mai mult, autorul sesizării consideră că viciul legislativ existent poate fi corectat prin eliminarea textelor care împuternicesc banca comercială de a înceta, în anumite cazuri, contractul de credit.

11. Potrivit autorului, dispozițiile contestate sunt contrare articolelor 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 55 (*exercitarea drepturilor și a libertăților*), 127 (*proprietatea*) și 130 (*sistemul financiar-creditar*) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la lichidarea băncilor și din Codul civil, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Curtea observă că obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „de a rezilia contractele băncii în conformitate cu legislația” din articolul 38⁴ alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la lichidarea băncilor, precum și articolele 1242 alin. (1) lit. e) din Codul civil până la republicare și 1769 alin. (1) lit. e) din Codul civil după republicare. Curtea observă că normele contestate nu au mai făcut anterior obiect al controlului constituționalității.

16. O altă condiție pentru formularea unei excepții de neconstituționalitate este aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția.

17. Așa cum rezultă din sesizare și din încheierea instanței, Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă referitoare la încasarea datoriei de către o bancă aflată în procedura de lichidare forțată de la un debitor al său întemeiată pe un raport juridic de creditare.

18. Pe de altă parte, normele contestate de autor reglementează fie dreptul lichidatorului de a rezilia contractele încheiate de bancă (articolul 38⁴ alin. (1) din Legea cu privire la lichidarea băncilor), fie dreptul creditorului de a rezolvi contractul de credit (articolul 1769 alin. (1) din Codul civil) încheiat de o bancă cu clientul său. Având în vedere că obiectul litigiului, așa cum a indicat instanța în încheierea prin care a ridicat excepția de neconstituționalitate, este „încasarea datoriei” de către bancă de la debitorul său, Curtea notează că nu s-a demonstrat aplicabilitatea normelor contestate în acest caz, deoarece rezoluțiunea contractului nu este obiect al litigiului pendinte.

19. În consecință, Curtea nu reține nicio legătură între normele contestate de autorul excepției și fondul litigiului principal.

20. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De invocarea unei excepții de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia. În caz contrar, excepția de neconstituționalitate riscă să devină un instrument simulat, o *actio popularis*, pierzându-și, în aceste condiții, caracterul ei efectiv și concret (a se vedea DCC nr. 115 din 26 septembrie 2023, § 24).

21. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „de rezilia contractele băncii în conformitate cu legislația” din articolul 38⁴ alin. (1) lit. i) din Legea cu privire la lichidarea băncilor, precum și a articolelor 1242 alin. (1) lit. e) din Codul civil până la republicare și 1769 alin. (1) lit. e) din Codul civil după republicare, ridicată de dl avocat Alexandru Bot, în interesele dlui Valentin Țurcan, în dosarul nr. 2-4115/2017, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 12 septembrie 2024

DCC nr. 109

Dosarul nr. 59g/2024